

KÜTUSETANKURID
Taatlusmetoodika

Fuel dispensers
Verification procedure

EESTI STANDARDI EESSÕNA

See Eesti standard on

- koostatud esimest korda;
- jõustunud sellekohase teate avaldamisega EVS Teataja 2011. aasta detsembrikuu numbris.

Standardi koostamise ettepaneku on esitanud EVS/TK 38 „Metroloogia“, standardi koostamist on korraldanud Eesti Standardikeskus ning rahastanud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium.

Standardi on koostanud töörühm koosseisus:

Rein Laaneots	Tallinna Tehnikaülikool, töögrupi juht
Edi Kulderknup	SA Eesti Akrediteerimiskeskus
Lauri Lillepea	AS Metrosert
Indrek Odrats	AS Metrosert
Mati Orav	OÜ Metrex Mõõtekeskus

Standardi on heaks kiitnud tehniline komitee EVS/TK 38 „Metroloogia“.

Standardi kavand saadeti arvamuste ja ettepanekute saamiseks Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile, Maksu- ja Tolliametile, Tarbijakaitseametile, Tehnilise Järelevalve Ametile, SA-le Eesti Akrediteerimiskeskus, AS-ile Metrosert, OÜ-le Kaalukoda A.A. ja OÜ-le Metrex Mõõtekeskus.

Tagasisidet standardi sisu kohta on võimalik edastada, kasutades EVS-i veebilehel asuvat tagasiside vormi või saates e-kirja meiliaadressile standardiosakond@evs.ee.

ICS 17.020 Metroloogia ja mõõtmise üldküsimumused; 17.060 Mahu, tiheduse ja viskoossuse mõõtmine
Võtmesõnad: kütusetankur, maht, mahu mõõtmine, taatlus
Hinnagrupp J

Standardite reprodutseerimise ja levitamise õigus kuulub Eesti Standardikeskusele

Andmete paljundamine, taastekitamine, kopeerimine, salvestamine elektroonsesse süsteemi või edastamine ükskõik millises vormis või millisel teel ilma Eesti Standardikeskuse kirjaliku loata on keelatud.

Kui Teil on küsimusi standardite autorikaitse kohta, võtke palun ühendust Eesti Standardikeskusega: Aru 10, 10317 Tallinn, Eesti; www.evs.ee; telefon 605 5050; e-post info@evs.ee

SISUKORD

SISSEJUHATUS	4
1 KÄSITLUSALA	5
2 NORMIVIITED	5
3 TERMINID JA MÄÄRATLUSED	5
4 TAATLUSMETOODIKA	7
4.1 Taatlusmeetod	7
4.2 Kasutatavad mõõtevahendid	7
4.2.1 Etalonid	7
4.2.2 Abiseadmed	7
4.2.3 Mõõtevahend ümbritseva keskkonna temperatuuri mõõtmiseks	8
4.3 Taatlemine	8
4.3.1 Ettevalmistustööd	8
4.3.2 Väline vaatlus	8
4.3.3 Kütusetankuri markeering	8
4.3.4 Näidik	9
4.3.5 Nullimisseadis	9
4.3.6 Hinnanäiduseade	9
4.3.7 Trükiseade	9
4.3.8 Kütusetankuri eelnev katsetamine	9
4.3.9 Mõõtmine	10
4.3.10 Abi- ja lisaseadmete töökorrasoleku kontrollimine	10
4.3.11 Mõõdiste töötlemine	11
5 VASTAVUSOTSUS	12
5.1 Kütusetankurite metrooloogilised karakteristikud	12
5.1.1 Täpsusklass	12
5.1.2 Kütusetankuri maksimaalselt lubatavad mõõtehälbed	12
5.2 Vastavusotsuse tegemine	13
Lisa A (teatmelisa) Kütusetankuri taatlusprotokolli näidisvorm	15
Lisa B (teatmelisa) Kütusetankuri markeering (näide)	16
Kirjandus	18

SISSEJUHATUS

Algupärane standard on välja töötatud tulenevalt vajadusest standardse taatlusmetoodika järele ning on seotud mõõteseaduse ja standardi EVS 758:2009 rakendamisega, aga ka tervise-, töö- ja keskkonnakaitsealase seadusandlusega.

See dokument on EVS-i poolt loodud eelvaade

1 KÄSITLUSALA

See Eesti standard käsitleb rahvusvaheliste normdokumentide nõuetele vastavate ja Eestis taatluskohustust omavate kütusetankurite taatlemist nende kasutuskohas. Standard sätestab taatlusprotseduuri ning vastavusotsuse tegemise põhimõtted kooskõlas asjakohaste rahvusvaheliste normdokumentidega.

Standardis esitatud metoodika objektiks on vedelate naftasaaduste mõõtevahendite, täpsusklassiga 0,5 kütusetankurite (v.a veeldatud gaasidele), mis on valmistatud direktiivi 2004/22/EÜ või OIML R 117 nõuete alusel, siseriiklik taatlus, sh esmataatlus. Kohaldatava metrooloogilise kontrolli osas tuleb lähtuda mõõteseaduse nõuetest.

2 NORMIVIITED

Alljärgnevalt nimetatud dokumendid on vajalikud selle standardi rakendamiseks. Dateeritud viidete korral kehtib üksnes viidatud väljaanne. Dateerimata viidete korral kehtib viidatud dokumendi uusim väljaanne koos võimalike muudatustega.

EVS 758:2009. Metroloogia. Terminid ja määratlused

EÜ direktiiv 2004/22/EÜ. Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiiv mõõtevahendite kohta

Mõõteseadus (RT I 2004, 18, 132)

OIML R 117-1:2007 (E). Dynamic measuring systems for liquids other than water. Part 1: Metrological and technical requirements

OIML R 120:2010 (E). Standard capacity measures for testing measuring systems for liquids other than water

3 TERMINID JA MÄÄRATLUSED

Standardi rakendamisel kasutatakse lisaks standardi EVS 758:2009 terminitele ja määratlustele alljärgnevalt esitatud termineid ja määratlusi.

MÄRKUS Selles standardis on terminid esitatud eesti ja sulgudes kaldkirjas inglise keeles ning määratlused eesti keeles.

3.1

kütusetankur (tankur) (*fuel dispenser*)

kütusetankur (tankur) on mõõtesüsteem, mis on ette nähtud mootorsõidukite, väikelaevade ja väikelennukite tankimiseks

MÄRKUS Kütusetankur koosneb vähemalt mõõtemuundurist, arvutusplokkist ja näidikust ning võib sisaldada abi- või lisaseadmeid.

3.2

mõõtemuundur (*measuring transducer*)

kütusetankuri osa, mis muundab mõõdetava vedeliku mahu mõõtesignaals, mis edastatakse arvutusplokk

3.3

arvutusplokk (*calculator*)

kütusetankuri osa, mis saab mõõtemuunduri ja võimalusel lisaseadmete väljundsignaalid, töötleb neid ning vajadusel säilitab tulemused mälus, kuni need on kasutusel

MÄRKUS Arvutusplokk võib lisaks välisseadmega mõlemas suunas ühendust pidada.

3.4

näidik (*indicating device*)

kütusetankuri osa, millelt saadakse näit